

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo upravljalni prostori: 2657 E. Lawrence av.

Office of publication: 2657 E. Lawrence av. Telephone: Lawrence 4636.

LETO—YEAR XII.

Cena lista: \$4.00.

Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 18. novembra (Nov. 18) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 272.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

400,000 PREMOGARJEV ŠE VEDNO NA ŠTRAJKU.

Kralji premoga pritiskajo na Lewisa, da pozove rudarje na delo, toda on pravi, da so odborniki preklicali stavko in s tem so storili vse. Pogajanja v Washingtonu. Državno obratovanje v Severni Dakoti.

Operatorji zahtevajo, da voditelji pozovejo rudarje na delo.

Washington, D. C. — Kralji premoga so danes napeli vse sile, da pripravijo premogarje za končanje stavke. Pritisnili so na Lewisa in ostale odbornike premogarske organizacije, da naj pozovejo rudarje na delo. Lewis je pa odklonil zahtevo, rekoč, da zvezno sodišče ni naložilo odbornikom drugega, kakor da prekličejo stavko in to so storili. Kakor kažejo vsa poročila, je 400,000 rudarjev še vedno na štrajku, ki traja že sedemnajst dni.

Danes so se ponovila pogajanja med operatorji in zastopniki rudarjev. Na vrsti so operatorji, da predložijo svoje protipogoje. Kot se kaže, bodo operatorji ponudili 20 odstotkov povečanja plače brez krajšega delavnika.

Iz mnogih držav prihajajo poročila o pomanjkanju premoga. Na železnici Chicago, Milwaukee & St. Paul je bilo danes suspendiranih deset potniških vlakov. Governor v Oklahomi je zagrozil operatorjem, da bo zasegel premogovnike in jih operiral s pomočjo milice, ako sami ne morejo dobiti delavcev za kopanje premoga. Governor pravi, da je država v stanju "anarhije in vstaje."

Državno obratovanje rudnikov v Severni Dakoti.

Bismarck, N. Dak. — Prvič v zgodovini Amerike obratuje država premogovnike. Kakor je bilo že poročano, je governor Frazier zaplenil 34 rudnikov lignita in država zdaj producira 70% kuriva. Prvi rudnik, ki je pričel obratovati pod državno upravo, je Washburnov rov v Weltonu, v katerem dela 300 unijskih rudarjev. V vseh rudnikih Severne Dakote je vpoolenih okrog 1500 rudarjev, med katerimi je mnogo farmerjev, ki delajo poleti na polju, pozimi pa v rovin, ali kljub temu so člani rudarske unije. Ko je državna milica zasegla rudnik v Nooranu, so unijski rudarji izjavili, da ne bodo delali dokler ne unijski delavci ne zapuste rova ali pa stopijo v organizacijo. Saržent Patrick je nato izgnal neunijske rudarje iz rova in organiziran delavci so šli na delo.

Premogarji so še vedno doma.

Star City, W. Va. (Izvirno poročilo.) — Morgantown Post, angleški list, je prinesel vest, da delajo v premogovnikih okoli Star Cityja. Ta vest je neresnična. Rudarji v West Virginiji so drugi teden ravno tako ostali doma, kot prvi. Splošno mnenje med tukajšnjimi rudarji je, da se ne vrnejo na delo, dokler ne zmaga njih pravična stvar. (Premogarj.)

Le 10 do 15 odstotkov rudarjev se je vrnilo v rudnike.

Nashville, Tenn. — Tukajšnji velebizniški listi so poročali, da se je 10 do 15 odstotkov rudarjev vrnilo na delo. Koliko je resnice na tej vesti, je težko dognati, dokler ne pridejo v javnost uradna poročila rudarskih krajevnih organizacij. Mogoče se je res vrnilo par tisoč rudarjev na delo, a ker je znano, da se rudniki ne obratujejo, če pride le pet rudarjev na delo, je najbrž počivalo delo v rudnikih. Vest je pa sgrajena najbrž na divjih govoricah, ki krožijo okoli in pobarvajo tako, da služi rudniškim podjetnikom.

V kansaških rudnikih delo počiva.

Topeka, Kans. — Tukajšnji rudniki so počivali v minolem tednu. Pomanjkanje premoga že obenujijo v nekaterih elektrarnah, ki služijo razsvetljavi mest. Tudi nekaterim vodovodnim napravam primanjkuje premoga.

Glasovi, ki prihajajo v javnost od strani rudarjev, govore, da se rudarji ne vrnejo na delo, dokler ne bodo znani uspehi konference v Washingtonu.

Iz Emporije in Atchinsona poročajo, da je bil ustavljen cestno-železniški promet.

Stavka je uradno končana!

Denver, Colo. — Tukajšnji listi so poročali, da je stavka od strani unijskih odbornikov v severnem Coloradu končana, če so se pa rudarji v pondeljek zjutraj vrnili na delo, je pa seveda drugo vprašanje, na katerega se ne more odgovoriti, dokler ne pridejo poročila iz posameznih rudarskih naselbin. Tako sodijo tukajšnji strokovno organizirani delavci, v minolem tednu so listi poročali, da se rudarji vračajo na delo, v resnici so bili pa doma. Po njih mnenju je stavko lahko uradno preklicati, težje je pa povedati, če se delavci ozirajo na tak uradni preklic.

Rudarji v Washingtonu počivajo.

Seattle, Wash. — Listi so v minolem tednu poročali, da so se rudarji vrnili na delo, kar pa ni odgovarjalo resnici. Rudarji so ostali doma in le prav malo rudarjev, komaj par sto, se je prijavilo, da bi šli delati. Vest, ki prihaja iz rudarskih naselbin, razmanja, da rudarji nimajo volje se vrniti na delo, dokler ne bodo njih zahteve rešene na konferenci.

Pennsylvanci so doma.

Pittsburgh, Pa. — V zapadni Pennsylvaniji so ostali rudarji doma. Velebizniški listi sicer ugi-bajo, če se vrnejo teden na delo, a v eninisti sapi pa priznajo, da ni najmanjšega upanja, da prične obratovanje v rudnikih v zapadnem delu Pennsylvanije, dokler ne bo garancije, da bodo zahteve rudarjev pravično rešene. Velebizniški listi, ki so pred nekaj tedni kričali, da nastane veliko pomanjkanje premoga, se zdaj tolažijo, da tega pomanjkanja ni. Rudarji pa sodijo, da je tolažba le navadno prikrivanje resničnega položaja o premogovih zalogah, ki ima namen obuditi med rudarji mnenje, da je boljše, da se vrnejo na delo, ker so zaloge velike.

Rudarji v Ohiju ne delajo.

Cleveland, Ohio. — Po sem došli poročili so se ohijski rudarji odločili, da ne pojdejo na delo, dokler ne bodo njih zahteve izravnavane na konferenci v Washingtonu.

Na shodih krajevnih organizacij so sicer čitali preklic stavkovnega razglasa, toda po prečitane prekličen niso rudarji podvezli nobene akcije. To toliko pomeni, da rudarji ostanejo doma.

Število vlakov zopet znižano.

Chicago, Ill. — Železnika uprava se peča z znižanjem števila vlakov, ki postane absolutna potreba, če se rudarji ne vrnejo na delo. Prvič je treba hraniti premogom, drugič se je pa znižala množina tovora, ker ne prava dotične učiteljice odslavljen.

"MIROVNA POGODBA S PRI-DRŽKI NI VREDNA NIČ." PRAVI WILSON.

Washington, 17. nov. — Predsednik Wilson je danes dejal senatorju Hitchcocku, voditelju demokratske manjšine v senatu, da bo zavrgel mirovno pogodbo, če jo senat ratificira s pridržki. Hitchcock je rekel pozneje, da pogodba ne bo ratificirana.

"SUŽNOSTI NE SME BITI", SVARI GOMPERS.

Predsednik A. F. of L. pravi, da delavci ne bodo sprejeli okov.

NJEGOVA IZJAVA.

Washington, D. C. — Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je zadnje soboto izrekel v intervjuju značilno izjavo, kakršne še ni bilo slišati iz njegovih ust. Govoril je počasi, kakor da je dobro premislil kaj govori, in s povdarkom, kar je značilno, da misli resno o stvari. Jedro Gompersove izjave je, da se je sedanja ameriška vlada odločno postavila na stran denarnih interesov in velepodjetnikov, katerim pomaga zaslužiti ameriške delavce. Rekel je sledeče:

"Vlada se ni še nikdar drznila storiti to, kar dela danes (is going to lengths it never dared go before). Ne samo to, da hoče s sodnijskimi prepovedi preprečiti izvršitev gotovih činov na strani delavskega ljudstva — kar smo že prej doživeli — temveč direktno zapoveduje potom sodišča delavcem, kaj morajo delati; tega ni bilo še nikdar v naši deželi."

"E drugič, vladni se to pravi, da vlada združenih držav namemena natika okove na roke ameriških delavcev in jih sene v prisilno delo."

"V Ameriki je velik nepokoj in vlada, namesto da bi zmanjšala nepokoj, ga še povečuje. Ako vlada kmalu ne spremeni svojega stališča, tedaj lahko pride — sam ne vem, kaj."

"Ameriška delavska federacija je od začetka stala na konstruktivnem programu izboljšanja razmer za delavsko ljudstvo. Nikdar nismo imeli nič tajnega in zahrbtnega; naš program je zmiraj očiten in naslanja se na politično zgradbo naše republike. Naše delavske enote so podobne državam in narodna federacija je slična zvezni vladi. O našem patriotizmu in zvestobi ni bilo nikdar dvoma. Se pred vojno, tri tedne prej predno je Wilson objavil svojo vojno poslanico, je Ameriška delavska federacija izjavila, da bo podpirala vlado v slučaju vojne. In delavci so držali besedo. Ves čas vojne je ameriške delavstvo vršilo svojo dolžnost v zavezi, da pomaga k zmagi za svobodo človeštva. Brez obočevanja smo sprejeli vse vladne odloke, tikačoe se delavstva, kajti upali smo, da bo vlada postopala z nami pravično in držala svojo besedo."

"Ali zdaj, ko je vojna končana, vidimo, da ni le nobene večje svobode, kot je bila pred vojno, temveč se nam jemlje še tista svoboda, katero smo uživali prej. Danes vidimo, da vlada uporablja svojo moč v korist denarnih interesov in velepodjetnikov in proti koristnim in pravičnim delavskemu razredu."

LISTI V NEW ORLEANSU SO SE PODRAŽILI.

New Orleans, La. — Izdajatelj angleških listov so poskočili s cenno. Popoldanski listi bodo stali tri cente, naročniški bodo pa plačevali po dvajset mesto po petnajst centov na teden.

O GROZA!

New York, N. Y. — Pomožni državni pravdnik Berger je izjavil, da je med newyorškimi učiteljicami šest komunistk. Ravatelj šol je takoj izjavil, da bodo dotične učiteljice odslavljen.

KONEC JUDENIČA; POGAJANJE SE VRŠI.

Judenič je rezigniral in njegove čete so internirane na Estonskem.

FINSKA NE BO INTERVENIRALA.

London, 17. novem. — "Daily Mail" je prejela poročilo iz Helsinkijev, da je monarhistični general Judenič rezigniral, kot vrhovni poveljnik severnozapačne ruske bele armade. Ostanki Judeničevih čet, ki so zadnji teden pobegnile iz Jamburga, se nahajajo na estonski meji. Estonska vlada je sporočila Judeniču, da bodo njegove čete razorožene in internirane čim prekmorajšo mejo. General Lajdoner je nasledil Judeniča. S tem je končana monarhistična kampanja za osvajitev Petrograda.

Kodanj, 17. nov. — Tukajšnji ukrajinski biro je prejel vest iz Kamenca, da so ukrajinski boljševiki okupirali Poltavo in zasedli postojanko južnozapačno od Kijeva. Denikin je izgubil železniški zvezek z ozemljem severnozapačno od Kijeva.

London, 17. nov. — Okupacija Omska po rdečih četah je uradno potrjena v zadnjem brezimnem poročilu iz Omske, ki dostavlja, da sovjetske čete nadaljujejo prodiranje vzhodno od mesta in so že osvojile Janovski. V Omsku je bilo ujetih več kot tisoč Kolčakovih vojakov.

Kodanj, 17. nov. — Iz Dorpata javljajo, da je bila danes otvorjena generalna konferenca v omejenem mestu. Navzoči so delegati baltičskih držav in sovjetske Rusije. Prvo vprašanje na dnevnem redu je bilo, da se izmenjajo vojni in politični jetniki. Nato pride na vrsto zadeva premirja. Kakor stvar zdaj izgleda, se bodo vlade baltičskih držav pogajale za mir s sovjetsko Rusijo ne ozi-raje se na misteriozno vmešavanje entente v njihovo delo. Morda se zgodi, da konferenca predloži zaveznikom program premirja predno bo podpisan. Vest, da bo Judenič še enkrat poskusil s ofenzivo proti Petrogradu s pomočjo Fincev, ni potrjena. Dramatični konec druge Judeničeve kampanje je vsekakor strelil finske voditelje. Estonski zunanji minister Plip, ki je predsednik konferen- ce v Dorpatu, in Paul Pauk, tajnik letske mirovne delegacije, izjavljata, da ne vesta ničesar o nameravani finski ofenzivi pod pritiskom zaveznikov.

Dorpatska konferenca se korenito razlikuje od brestlitske in pariške. Na obeh zadnjih konferencah so zmagovalci diktirali mir, dočim v Dorpatu ni zmagovalcev niti premaganec.

UMOR PRIJAN PO TRINAJSTIN LETIH.

Louisville, Ky. — Pred trinajstim leti je bil aretiran John B. Etlj na obtožbo, da je umoril svojo soprogo. Obsojen je bil v do smrtne ječe. Apeliral je proti obsojbi in pri drugi obravnavi je bil oproščen krivde, češ, da je njegovo soprogo umoril ropar.

Zdaj je Eetley nenadoma zbolel in je mislil, da se mu bliža smrt. Pred tremi leti je izpovedal, da je svoji ženi pred trinajstim leti prerezal vrat.

BRUTALNO LINČANJE.

Moberly, Mo. — Tukaj so linčali nekoga zamorca, ki je bil obtožen, da je oropal in pretepel farmerja Thompsona. Drhal je potegnili zamorca na neko drevo, a pri tem se je veja odlomila. Zamorec je pričel teči, počil so takoj štiri streli, ki so položili zamorca na tla. Trije zamorci so pa v tem trenutku zbežali, katerim je bila najbrž namenjena ravno taka usoda.

VERNE.

Chicago in okolica: V sredo jasno in hladno. Severnozpadni vetrovi.

SODNA PREPOVED DRŽAVNEGA OBRATOVANJA ROVOV V SEV. DAKOTI.

Bismarck, N. Dak. — Okrožni sodnik Neussle je izdal začasno prepoved (indžunkšon), da država ne sme operirati privatnih rudnikov. Državna vlada in poveljstvo milice se mora zagovarjati pred sodiščem 19. t. m.

VOLILNI ODMEVI IZ FRANCIE IN ITALIJE.

Prva, površina poročila govore, da so socialisti izgubili več mandатов v Franciji.

SOCIALISTI PORAZILI KLERI-KALOE V BELGIJI.

Pariz, 17. nov. — Prva in nepopolna poročila o izidu večerašnjih generalnih volitev se glase, da so zmagale združene nacionalne stranke. V 27. departementih, v katerih je bilo izvoljenih 120 poslancev, je bilo izvoljenih le deset radikalnih socialistov. V 206. poslanskih okrožjih je bilo izvoljenih 191 konservativcev in 15 ekstremnih socialistov, kar pomeni, da so konservativci pridobili 45 sedežev, socialisti pa izgubili 16. Kolikor je doslej znano, je izvoljenih 70 republikancev z leve, 17 radikalcev, 12 socialistov levega krila, 11 republikanskih socialistov, pet združenih socialistov (desno krilo), pet naprednjakov, osem liberalcev in osem konservativcev.

Med izvoljenimi so Aristide Briand, bivši ministrski predsednik, Andre Tardieu, minister za blokado, in Mandel, Clemenceaujev tajnik. Porazeni so mnogi vladni pristavci, med katerimi je tudi sedanji minister za delo. V departementu Nord je socialistični kandidat porazil Loucheurja, vladnega veščaka na mirovni konferenci.

Izredni pojav pri volitvah je bilo veliko število oddanih glasov kljub snegu in burji, ki je brla ves dan. V Parizu je padlo deset palcev snega.

Rim, 17. nov. — Po prvih poročilih je bilo pri večerašnjih volitvah v Italiji izvoljenih 119 pristavev vladne stranke, 27 poslancev konstitucionalne opozicije, 47 socialistov, 32 klerikalcev, 21 nacionalcev in 14 republikancev.

Volitve so končale z nebrojnim nemir in izgreli. V Rimu je 10,000 karabinarjev vzdrževalo red in mir na volilnih dan. Nov pojav pri volitvah je bilo veliko število duhovnov in menihov, ki so se udeležili volitev. Prvič od leta 1870 je papež dovolil italijanski duhovščini, da je smela voliti. Papež je tudi sankcioniral ustanovitve nove katoliške stranke, ki je v nedeljo prvič nastopila v volilnem boju.

Brusel, Belgija, 17. nov. — Pri volitvah za državnozbornske poslance, ki so se vršile v nedeljo, je bila katoliška stranka hudo porazena. Petnajst klerikalnih mandатов so osvojili socialisti, sedem pa liberalci. Kakor izgleda, bodo klerikalci izgubili večino v parlamentu. Volitve so bile slabo udeležbe radi sneženega viharja, ki je divjal preko več dela Belgije.

London, 17. nov. — Pri splošnih volitvah na otoku Isle of Man je bilo prvič izvoljenih pet delavskih poslancev.

STANDARD OIL DRUŽBA ORO-PAHA.

Chicago, Ill. — Roparji so vdrli v pisarniške prostore Standard Oil družbe in odnesli osem tisoč dolarjev v gotovini.

STAVKA PROTI PODRAŽENJU MLEKA.

New York, N. Y. — Tukaj je pričel tridenjni bojkot mleka od strani konzumentov. Zdaj je nemogoče presoditi neke bojkota. Bojkot je bil sklenjen zaradi visokih cen.

S POLJA STAVKE JE- KLARSKIH DELAVCEV.

Uši jedo stavkolcaze.

Joliet, Ill. — William Rottman, tajnik jeklarskega stavkovnega sveta, izjavlja, da so stavkarji solidarni, medtem ko stavkokaži u-bajajo iz delavnice. Stavkokaži zapuščajo bolj hitro delavnice, kot jih gonijo vanje kampański agenti.

Seveda imajo stavkokaži tudi varoke, da zapuščajo delavnice. Oni pravijo, da so razmere slabe, kot so bile v strelskih jarkih na Francoskem. Stavkokaži pravijo, da so se tako nalezli uši, da jim niti pri delu ne dajo miru. Poskusili so že vse, da odpravijo uši, a uši nečejo nič slišati o premirju, zato jim ne preostaja drugega, kot da puste stavkokaške delo.

Neki korporacijski advokat je pripomnil, da si kompanija lahko pomaga proti ušem s sodnijsko prepovedjo, ker je doprinesek ušiten dokaz, da uši pomagajo stavkarjem.

Izmisljeno bajke izjavljajo stavkarjem le smeh.

Chicago, Ill. — Velebizniško časopisje je sopes prineslo dobro ostružene brzojavke o vračanju delavcev v jeklarne. Izbralo si je jeklarne v Youngstownu, da poroča o njih, kako velike množine jekla tam producirajo. Tako je na pr. poročalo, da le navadni delavci še vztrajajo v stavki, ali kompanije izjavljajo, da zdaj dela 25,000 od 36,000 delavcev.

Jeklarski delavci vedo, da je v teh jeklarnah zaposlenih le dvajset izvoljenih delavcev na vsak tisoč. Štaniškarski poročevalci pa pravi, da zdaj 25,000 izvoljenih delavcev dela v teh jeklarnah. Poleg je tudi dodal, da deputiji niso temna očala, da so zavarovani pred napadom a papirko. Najbrž je štaniškarski poročevalce imel precej zakajena očala, ko je šel izužene delavce in jih nakot pet in dvajset tisoč, ki delajo v jeklarnah.

Slovenski listi pozor!

Chicago, Ill. — Stavka jeklarskih delavcev traja pri Bethlehem Steel kompaniji v Bethlehemu, Readingu, Steeltonu, Lebanonu in Sparrows Pointu, Md.

Ne ozirajte se na laži v velebizniških listih. Povejte slovenskim delavcem, da stavka v teh jeklarnah še vedno traja.

Stavka je tudi v podjetju Carpenter Steel Works v Readingu. Ne ozirajte se na oglašne kompanije, v katerih išče stavkokaže.

Izd jeklarske stavke je važen za vse delavce.

Farrel, Pa. (Izvirno poročilo.) — Nemiri so ponehali, čeprav so ohoroženi stavkokaži vedno pripravljeni izzvati nove pretepe, da potem lahko šmokavzarski listi poročajo, da so stavkarji "napadli delavce." Stavkokašem je seveda dovoljeno nositi orožje, za štrajkarja pa ni varno, če ima pri sebi žepni nožček. Tudi konstatlerji se še nahajajo v mestu.

V tovarnah A. S. T. Plate kompanije, A. W. kompanije in Carnegiejeve kompanije delajo kot stavkokaži črne, nekaj pa je domačinov in Italijanov. Slovencev ni dosti med stavkokaži. Tukaj naseljeni Slovenci so trdni v tej stavki in če bi bili delavci drugih narodnosti takega prepričanja, kot so Slovenci, tedaj bi stavka že zdavneje končala s zmago delavcev. Seveda niso med Slovenci tudi sami angelji, kajti v bližnji naselbini Sharon in Wheatland sta tako "srečni," da imata pod streho tudi par slovenskih stavkokažev. Ti štronaki se ne zavedajo, da je izid jeklarske stavke važen za vse delavstvo. Zmaga v stavki se pa doseže le s vztrajnostjo in slogom. — Slov. štrajkar.

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (November 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovito je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

MEZDNO VPRAŠANJE.

Ce pogledamo v sv. pismo starega testamenta, najdemo prvi mezdni spor, ki je končal na ta način, da je delavec prejel priznanje za njegovo delo. Sv. pismo pripoveduje, da se je Jakob udinjal pri Labanu za sedem let, da prejme v nagrado Rahel, njegovo hčer. Bila je sklenjena nekakšna pogodba, ravno tako kot jo sklenejo dandanes delavske organizacije s podjetniki.

Jakob se je kmalu prepričal, da njegovo delo bogati Labana, pa se je spametoval. Zagrozil je Labanu s štrajkom, če mu ne da, kar je njegovega. Za lakomnega Labana je bila taka zahteva preveč, pa mu je hinavsko odgovoril, naj ga ne zapusti, ker je spoznal, da ga je Bog blagoslovil radi njega.

Laban je bil podjetnik, Jakob pa njegov delavec, in vendar je bil ta svetopisemski podjetnik saj toliko pravičen, čeprav mu ni šla mezda izpod rok, da je priznal, da ga je Jakobovo delo obogatelo. Koliko podjetnikov pa dandanes prizna, da se imajo za svoje bogastvo zahvaliti svojim delavcem? Ali je jeklarski trustovec Gary že kaj takega priznal? Ali je kateri drugi podjetnik, ki mogoče prav pridno zahaja v cerkev in prebira sveto pismo, izjavil, da se ima zahvaliti delavcem, ki so zanj garali, da je postal milijonar? Taki podjetniki so tako redki kot bele vrane. Ce dandanes vprašamo Rockefellerja ali katerega drugega multimilijonarja, komu se ima zahvaliti, da gospodari nad milijoni, se bo ponosno potrkal po prsih in rekel: Svoji pridnosti in preudarnosti se imam zahvaliti za vse, kar imam.

Tako govore vsi podjetniki, nobeden noče priznati, da se ima delavcem zahvaliti za bogastvo, ki ga je nakopičil.

Ali si je res podjetnik s svojo pridnostjo in preudarnostjo pridobil milijone?

Ce delavci pogledajo po svojih tovarših, našli bodo na tisoče delavcev, ki so pridni in tako preudarni, da obrnejo vsaki cent desetkrat, preden ga izdajo, navzlic temu so pa revni kot cerkvena miš. Iz tega sledi, da nista pridnost in preudarnost vir za nakopičevanje bogastva, ampak da bo druge sile, ki ustvarjajo bogastvo. Delavci poznajo tudi veliko svojih tovaršev, ki so postali podjetniki. Dokler so bili delavci, niso imeli na sebi celih hlač ali jopiča, ko so pa postali podjetniki, so pa pričeli bogateti in postali so milijonari, ker niso več sami delali, ampak so delali drugi zanje.

In če delavci zahtevajo svoj delež od tega bogastva, ki se steka v podjetniške blagajne, zahtevajo svoje, zahtevajo, kar jim gre po vsej pravici in do česar podjetniki nimajo pravice.

Ce je nastala draginja, so delavci upravičeni do tako visokega meznega izjednačenja, ki tvori razliko med starimi in novimi cenami. Podjetnik, ki se zoperstavi takemu povišanju mezd, se postavi na stališče, da morajo delavci živeti še v večji revščini, da bo ložje k nagromadenim milijonom nakopičil nove milijone. In dandanes je prav malo podjetnikov, ki pritrdijo v delavske zahteve. Ta podjetniška lakomnost po vedno večjem premoženju pa povzroča mezdne boje, združene s stavkami, ker delavci niso slepi, kakor ni bil slep svetopisemski Jakob, in prav dobro vidijo, da njih delo bogati podjetnike, ki se upirajo njih upravičenim zahtevam.

V ulogi mučenika. — Sherman Service, Inc., znana razkrinkana posredovalnica in mučenica velikega biznisa, zdaj pretaka solze v oglasih velebizniškega časopisa, ki so precej drage; kajti ena stran v velebizniškem časopisu stane malenkost — tisoč dolarjev.

Posredovalnica išče zdaj simpatije med svojimi klijenti, ker so jo seveda napadli brezobzirni delavski agitatorji.

Tajnosti te posredovalnice, ki so jo obiskali zvezni uradniki, je priobčila tudi Prosveta. Dokazi, ki so jih dobili uradniki, govore, da je čedna tvrdka naročila poboje in sabotažo, podžigala je k plemenskim in narodnostnim bojem.

Zdaj posredovalnica pripoveduje občinstvu, da se peča le izravnavo sporov med delavci in podjetniki.

"Mi nismo detektivska posredovalnica," pripoveduje neki oglas te posredovalnice, "toda mi učimo delavca po taki metodi, da razume nauk."

Seveda uče delavce, z železno ali jekleno napestnico ubijajo nauke delavcem v glavo. To je pa tista metoda, ki je tajnost posredovalnice.

DOPISI.

Glencoe, O. — Ker nam vedno naši dušni pastirji priporočajo sv. pismo sem istega pred nekaj dnevi v resnici vzel v roke, ter pričel prebirati. In našel sem sledečo legendo: V tistem času je gospod pozval delavce za svoj vinograd. Nekaj delavcev je pričelo delati takoj zjutraj, drugi ob desetih in tretji ob enajstih. Delali so vsi do noči. Zvečer je pa izplačal gospodar vsem enake. Ko so to videli oni delavci, ki so takoj zjutraj pričeli delati, so vprašali svojega gospoda, kako je to, da je vsem enako izplačal. Gospod jim je odgovoril: Oni delavci, ki so pozneje prišli na delo, so naredili ravno toliko, kot vi, ki ste pozneje prišli. Kajti, vi ste bili že utrujeni, ko so oni pričeli delati in valed tega niste mogli toliko narediti, kot oni.

Naši ljubi moderni reformatorji nam vedno pridigujejo, berite sv. pismo in ravnajte se po njem. Toda, zakaj se pa ti ne brigajo za sv. pismo? Sicer se, kjer se glasi, da in da in zopet da, ter hlapec bode pokoren svojemu gospodarju. Toda tega pa nočejo slišati, kjer se glasi, gospodar ne zadržaj svojega hlapca in da smo vsi bratje in sestre, in da bo prej šla kamela skozi šivankino uho, kot pa bogatin v nebesa. In isto je tudi zgoraj z omenjeno legendo, kjer gospodarji priporočajo krajši delavnik. O, o tem pa nočejo nič slišati in menda bodo kmalo rekli, to je revolucionarska in da je to spisal kak boljševik, ki so menda še takrat rogovili po svetu ter delali težke ure našim ljubim gospodom, ki hočejo uživati vse privilegije na tem puklastem svetu.

Radi česa pa tako priporočajo vsi moderni reformatorji sv. pismo? Edino iz tega vzroka, da bi lahko držali priprosto ljudstvo še vedno v megli in zmotljivosti. Kajti menda so sami oni, vsaj po njihovi izjavi moramo jako tolmčiti, upravičeni razlagati sv. pismo in nihče drugi ne. In ti ga potem tako razlagajo, kot je njim prav. Najbolj jim je všeč ona točka, katero sem že prej omenil, da hlapec mora biti pokoren svojemu gospodarju. To vedno pridigujejo in ponavljajo. Toda, pri tem je pa ta smola, da to gre samo do gotove meje in ne več dalje. Kajti gospodje so, ali že čez mejo, toda hlapec je pa rekel, do meje in ne več dalje.

Za časa vojne smo bili vsi delavci potrpečljivi in delali, kolikor so nam le mogli dopuščali. Na lagali smo naše težke prislužene nove v obveznice svobode, kupovali vojnohranilne znamke ter prispevali za Ameriški rdeči križ. Na ta način smo pripomogli do hitrejšega zmage Zdr. držav in zavrnitvi sploh.

In sedaj, ko je vojna končana smo tudi mi upravičeni do boljših razmer in do boljšega življenja, česar prej nismo imeli. Ako mi premogariji zahtevamo šest urni delavnik, pet dni v tednu in boljše plače imamo gotovo za to tehtne vzroke. Ako bomo delali samo šest in pet dni v tednu, bomo na ta način delali vse leto in ne, kot dosedaj, ko smo v polnem času delali vedno in v zimskem času po dva do tri dni na teden. Do višje plače smo pa tudi upravičeni, kajti vse življenske razmere so se za veliko več odstotkov podražile, kot mi zahtevamo boljše plače.

Iz vseh navedenih vzrokov in z ozirom na razmere, kakoršne so zavladale, smo tudi vztrajali do konca in svesto stali na strani naših voditeljev, o katerih smo prebrali, da se bodo bojevali za naše pravice akoravno so jim zavezali jezdke. Kajti prepričani smo o naši zmagi. — **Ignace Elamberger.**

Dorrisville, Ill. — Ako človek pogleda za eno leto nazaj in priimi velikanske izpremebe, katere so se izvršile v tem času, se mora prijeti za glavo. Ravno danes, ko to pišem, je obletnica sklenitve premirja na francoskem bojišču. Dobro se še spominjam, kako smo bili vsi delavci veseli, ko je bila poražena srednje evropska avtokracija. In kako izpremebe so nastale v tem kratkem času, ko je bilo podpisano premirje! In te izpremebe obetimo mi delavci najbolj, kajti pričelo je takoj po sklenjenem premirju brezmejno izkoriščanje. Niti v sanjah nismo pričakovali kaj takega. Porazena je bila ena avtokracija, pričela se je druga.

Poglejmo nekoliko razmere, v kakoršnih se nahajajo stavarji in jeklarski in premogarski stavki, ki se borijo za zboljšanje delavskih razmer in večjo plačo. Vsa kapitalistična mašinerija je na strani jeklarskih in premogovinskih baronov; za delavce, ki se borijo za svoje pravice, pa ni nobene pravice. Sodnija je izdala še celo sodniško prepoved proti premogarski stavki. Ali ne kaže vse to, da hočejo zopet vpostaviti razmere, kakoršne so se nahajale pred državljansko vojno? Uničiti hočejo vse delavske organizacije.

Toda premogariji bomo zvesto stali na strani naše premogarske organizacije in ostali zvesti našim načelom. Tega nam ne more nihče zabraniti in ni je sile, ki bi nas odvrnila od našega sklepa. Vsi smo mnjenja, da je zaključek naše zadnje konvencije, ki se je vršila v Clevelandu, pravičen in ta zaključek mora izpremeniti edino le konvencija zopet, ako se ne ugodni našim zahtevam. Nihče drugi pa njima pravice delati drugače in izpreminjati zaključkov. Valed tega bomo tudi nadaljevali našo zahtevano pot. Nekateri velebizniški listi poročajo, da se bodo 'mogoče delavci podali'. Toda ta 'mogoče' ostane le mogoče; prepričani naj bodo, da delavci se ne bodo. — **Stavkar.**

South Burgettstown, Pa. — Premogarska stavka v tukajšnji okolici se vrši popolnoma mirno in je splošna, akoravno velebizniški listi poročajo, da proizvajajo še vedno 50% premoga dnevno. Toda, koliko je verjeti tem listom, če vsakdo dobro ve. Ako bo stavka še nekaj tednov, bodo pričeli poročati drugače. Posebno imajo na piki zapadno Pennsylvanijo in sploh hočejo nič vedeti o tamonjni stavki. Toda poročila pa pravijo vse drugače, kateri prihajajo od tam.

V tukajšnji naselbini smo pred kratkim ustanovili združeno prodajalno. Kakor pri vsaki stvari, ki je v občo korist, tako smo imeli tudi pri ustanovitvi te združne prodajalne raznovrstne zapreke. Toda premagali smo vse ovire in ustanovili prepotrebno združno prodajalno, ki dobro napreduje. Za namenovati moramo nalezpni vspeh že v prvih dveh tednih in kakor vse kaže, bomo lahko imeli največje zadoščenje.

Opozarjam vse rojake v drugih naselbinah, ustanavljajte združne prodajalne ker s tem koristite se sami. Nihče ne ve kolikoga pomena je združna prodajalna za vsakega delavca, dokler ne poskusi. Na ta način postanete nekako odvisni od privatnih interesov. Vsakdo izprevidi, da privatni interesi izkoriščajo delavce vsepovsod pa v naselbinah kjer se vrši stavka. V marsikaterem kraju so ravno privatni trgovci pridržali delavce, da so se vrnili na delo, ker so pričeli odrediti kredit delavcem, akoravno so bili pred stavko najbolj plačniki in dobri odjemalci. Pričeli so navijati cene življenskim potrebščinam in na ta način so pomagali delavskim izkoriščevalcem. Rojaki, pri izboljšanju naših tužnih delavskih razmer je velik predpogoj gospodarska osypobditev. F.

Cleveland, Tex. — Ker gotovo iz tukajšnjega kraja še ni bilo poročila v "Prosveti", bo marsikoga zanimalo, kje je to mesto, Cleveland, Tex., ker je v Ohio mesto s tem imenom.

Mesto Cleveland, Tex. je oddaljeno od mehiške meje nekoliko 90 milj in se nahaja v bližini zaliva Galup. To mesto je zelo važno trgovsko mesto in trgovina se vedno bolj razvija. Mesto šteje nekako okrog dva tisoč prebivalcev ki se večinoma pečajo s trgovino. Okolica je večinoma zaraščena s borovci. V okolici se vedno bolj naseljujejo farmarji, ki pridno čistijo zemljo, katere je jako rodovitna in vsepa vsakovrstno fito razven zimakega. Glavni pridelek je pa bombaž ki jako dobro uspeva. Farmarji pravijo, da je srednji pridelek tri-do pet-sto fantov na akar.

V zadnjem letu so odkrili velike zaloge rudninskega olja v Texasu, posebno še v bližini tega mesta. Valed tega je pa vedno olje iskalee več, ki vrtajo zemljo ter iščejo petrolejske vrele. To mesto se nahaja ravno v nekaki sredini vse oljne industrije v Texasu. Zaduja dva meseca je neka družba za iskanje petroleja kupila nad štiri tisoč akerv zemlje samo v ta namen, in v najkrajšem času pričnejo z vrtanjem zemlje.

Marsikatera družba je srečna ter naleti na močne vrele petroleja in delničarji obogatijo v najkrajšem času. Toda veliko družb je pa tudi, ki osleparijo delničarje. Valed tega opozarjam vse rojake, da so jako previdni pri kupovanju delnic teh družb. Kajti veliko družb je, ki ne iščejo nobenih petrolejskih vrelcev, ampak lahkovne ljudi, ki kupujejo ničvredne delnice in na ta način so osleparjeni za zaslužek. Vsa, ki hoče kupiti kako delnico od petrolejskih družb, naj zahteva od agenta ki prodaja delnice, zapriseženo izjavo potrjeno od javnega notarja in izjavo, da je pod bandom. Vsa pošten agent vam bo takoj pokazal zahtevane listine.

Letina je bila letos slaba v tukajšnji okolici, ker je bilo preveč dežja. Od meseca marca pa do sedaj smo imeli menda samo 12 dni brez dežja. Sedaj imamo zopet lepo in toplo vreme, toda ne ve se, kako dolgo bo ostalo to vreme. — **Frank Zimmerman.**

La Salle, Ill. — Delavske razmere v tukajšnjih tovarnah so bolj slabe. Nekaj se šiki, da je stavka v tovarnah "Illinois Zink Co." končana in delavci so se vrnili na delo, ne da bi kaj dosegli.

Zadnji nedeljo, t. j. 9. novembra sem se tudi jaz udeležil sv. maše ter sem prav pridno prebiral jagode na molku ter zvesto poslušal "krsane" besede, katere nam jih je podajal naš prižnec naš včasni dušni pastir. Svoje brunne ovčice je jako hvalil ter jim dajal vse mogoče "lepe" primke. Iz njegove krsane pridige sem se zapomnil nekaj "krsanih" imen, kakor, starokrajaki smrkovci, katoliški boljševiki in še več imen. Omenil jim je tudi, da so dva že spravili in da njega ne bodo.

Da, resnico vam je povedal prečastiti in ste tudi zaslužili, da vas je malo oštel, ker delate le praveleke skrb in žalost svojemu dušnemu pastirju. Meni je bilo le žal, da nisem imel fotografskega aparata s seboj, da bi vzel sliko njegovega obraza, ki je bil vse prej kot zanimiv. Opozarjam vse katoličane, da bolj spoštujete svojega gospoda sicer bo nad vas poklepal ogenj in žveplo ter vas izročil onemu, ki ima rozičke in kosmat rep. — **Udeleženec sv. maše.**

New York, N. Y. — V tukajšnjem mestu čakam že dolgo časa na prostor na parkniku, da se odpojem v staro domovino. Kajti valed stavke pristaniščinih delavcev, parkniki ne morejo tako redno odpluti proti Evropi, kot bi morali. Družbe so najele nekaj stavkokazov, da zamorejo odpraviti parknike, toda valed jako maliga števil stavkokazov, je promet jako oviran.

Valed tega je pa tudi vse polno potnikov, ki so namenjeni za stari kraj in nekateri že čakajo po 14 dni in tudi celo tri tedne predno pridejo na vrsto. Oni, potniki, ki imajo prijatelja pri tvrdki, kjer kupijo vozni listek, in podarijo kaj za spomin, dobijo preje prostor na parkniku, kot pa oni, ki nimajo nikogar in ne marajo podariti nobene stvari v spomin pred odhodom v staro domovino.

Ko sem se jaz obrnil na prvo slovensko tvrdko ki trguje s parobrodskimi listki nisem dobil one potrebe, s katero se dotična tvrdka hvali v slovenskih listih. Radi tega sem se obrnil na drugo tvrdko, in ta mi je vse boljše postregla in sem zadovoljen. Upam, da bom kmalo zapustil deželo "avobode" ter odšel v staro domovino.

Opozarjam vse rojake, da naj bodo previdni pri nakupovanju voznega listka ter pazijo, kje bodo kupili. Kajti cene so različne pri raznih tvrdkah in tako se je meni prigodilo, da sem dobil pri drugi tvrdki vozni listek za pet dolarjev ceneje kot mi ga je pa računal pri prvi tvrdki.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljam vse moje tri brate v San Francisco, Cal., ter brata Johna in njegovo družino v Point Richmond, Cal. ter jim kličem na veselo svidenje. — **Peter Stark.**

Trenary, Mich. — To mesto je jako prijazno in se nahaja ob železniški progi "Soo Line". V tukajšnji okolici je naseljenih še precejšnje število Slovencev, ako se ne motim 17 družin, ki so se naselile stalno ter kupile farne. Večinoma se pečajo s živinorej, ker je dovolj dobrih pašnikov in imamo tudi dobre do-

hodke. Poljski pridejki dobro tudi dobro in jih lahko iztrajno v prej imenovanem mestu.

Samei so večinoma vpisani v gosdih in nekateri zaslužijo še priložno dobro, ker imajo nobenih posebnih stroškov.

Omeniti moram tudi, da smo tukaj ustanovili podporno društvo "Tabor" ter ga pridružili SPPJ. Društveni sedež je v Limestone, Mich. Društvo prav dobro napreduje. Ko smo ustanovili društvo, je bilo vseh članov 12 in sedaj že šteje društvo 19 članov ter upam in sem gotov, da se bodo priključili še drugi rojaki, ki se niso pri nobenem podpornem društvu. Isto tudi pozivljamo, da se priključijo ter pristopijo, ker sedaj se jim nudi najlepša prilika. Kajti nihče ne ve, kje in sedaj ga čaka nesreča, katere preži na nas in sicer pri poljsem delu ravno tako kot pri kakem drugem. Človek je pri svojem delu v vedni nevarnosti, da se pognecel ali zbolji. Pomisliti mora, v kako žalostno stanje pride potem cela družina, in ako je samec, je pa zapuščen ter odvisen samo od kamiljenih are svojih znancev ali rojakov. Za malenkostni zmesek, katerega vplačate vsak mesec, ste zavarovani za vsak slučaj nesreče. Nihče ne ve, kako veliko pomoč je podporno društvo, kdor se ni izkual. Vskoda je dolžan, skrbeti sam zase in za svojo družino. Rojaki, opozarjam vas, ki se niste člani nobenega podpornega društva, da natanko premislite vse to in pristopite k našemu društvu. Ako se niste na jantem v vsem, se lahko ogledate pri meni in podal vam bom vsa pojasnila, kakoršna si želite.

Opozarjam člana društva "Tabor" št. 387 SPPJ, da se udeležijo te polnoštevilne prihodnje mesečne seje 7. decembra, ker imamo na dnevnem redu več važnih točk. — **Frank Mikulich, tajnik.**

Cleveland, O. — V eni zadnjih števil "Prosvete" sem čital, da namerava jugoslovanska vlada graditi železnico v Prekmurju, da se opomore tamonjnim krajem k novemu industrijskemu življenju. Kajti dotični kraji so bili glede industrije in trgovine valje velikim naravnim bogastvom zelo zahemarjeni ker še prejšnja avstrijska in ognra vlada nista najmanj brigali za te kraje.

Sam prihajam iz tamonjnih krajev in so mi dobro poznani. Delež je jako rodovitna in vsevajo vsi poljski pridejki najbolje. Poleg tega je dežela jako bogata na vseh rudninah in in in tam so bogate zaloge vsakovrstnega rudninskega olja. Starokrajaki čestopisi so že poročali, da so našli velike zaloge premoga in sicer najboljše kakovosti. In to je verjetno.

In ne samo prekmurje, ampak tudi v Medimurju so leta razmere. Ako hoče jugoslovanska vlada urediti razmere in pospešiti industrijo in trgovino, mora najprej zgraditi potrebne železnice in odpreti naravna bogastva in sem prepričan, da se bo jugoslovanska država lahko primerjala drugim industrijskim deželam v Evropi. In to jaz tudi želim in upam. — **Medimurec.**

Basina, Konz. — Kakor se razvidi iz raznih poročil, je pričelo primanjkovati premoga akoro vsepovsod valed premogarskega štrajka. Isto se obetuje tudi na farmah in farmarji ne marajo spraviti lista v žitnice, ker ne morejo dobiti premoga, da bi mlatili. Valed tega so morali spraviti mlatilne stroje pod streho. In sedaj se je pričelo žetveno vreme, tako da marsikateri premisljuje, kako bo letos omilati pšenico. — **Frank Goppel.**

ORLAŠTI GA IŠČEJO KANTONI.

Cincinnati, W. Ya. — Dr. J. Mueller je kupil lekarno in je našel v tiskani pod tiskani štirinajst galon izena. Marsikaj si bil vesel take nagode, ali Mueller je pa izena izena običajnim organom, ki bi naj služili naši pravici za lastnika. Vredni državi so uvečene stroge prohibicijske postavbe in običajni organi samani ščejo pravico lastnika, ker ni nihče tako neumen, da bi sam prijavil, da ga bošale za par mesecev na preprosto odloč.

Premogarska stavka.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Izjava premoga. Odpravljani bodo torej tovorni vlaki.

Na Chicago, Milwaukee & St. Paul železnici so odpravili zopet osem osebnih vlakov.

Neki višji uradnik, kateremu je znana situacija o premogovnih zalogah, se je izrazil, da bo moral kurivna uprava povzeti resne korake, če se rudarji v ponedeljek zjutraj ne vrnejo na delo. Kajti, če rudarji ne pričnejo z delom, je to znamenje, da bo delo počivalo do trideset dni. Posledica tega bo pomanjkanje premoga in zapreti bo treba vse tovarne vzhodno od Missisipija, v katerih izdelujejo blago, ki ni skrajno potrebno.

V Illinoisu nimajo rudarji najmanjšega namena, da se vrnejo na delo, dokler ne bodo njih zahteve izravnane. V nedeljo se je neki rudar v Springfieldu izrazil, da je rudarjem vseeno, čeprav v peklu zmrznejo vsi, ako ne bodo njih zahteve sprejete, ker je boljše lakote poginiti, kakor pa živet in delati v takih razmerah.

Nekateri poznavalec lokalnih razmer pravijo, da so industrialci in privatni konzumenti v Chicagu boljše preoblikovali s premogom, kot pa zunaj mesta.

Premogovniki podjetniki predložijo svoje predloge.

Washington, D. C. — Premogovniški podjetniki so odpravljali svoje seje, da razpravljajo o avo-jih predlogih, ki jih predložijo skupni konferenci. Izvedelo se je, da podjetniki nameravajo le predlagati povišanje mezd, da razprave oddeljuje od šesturnega delavnika.

Lewis, predsednik rudarske organizacije, zbira potrebne podatke, da dokazuje, da so rudarji opravičeni do 60-odstotnega povišanja mezd.

Jeklarska stavka.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Kompanjska svijača ni imela uspeha.

Waukegan, Ill. — Tukajšnji velebitniški listi, ki so sicer majni in niso tako veliki kot članki, vseeno pa čutijo potrebo, da zagovarjajo interese jeklarskih podjetnikov, so v soboto prinesli vest, da so se slovenski delavci vrnili na delo. Razume se, da listi niso direktno poročali o Slovenceh, ampak rahli so svojo nekdanjo prikljubljeno besedo "Austrians," ki dokazuje, da so uredniki šmokavzarjev listov ravno tako na koncu svojega znanja, kadar je treba pokazati svoje znanje o narodih, kakor so v prepiru s zakoni evolucije, ki učinkuje v gospodarstvu človeške družbe. Jeklarska družba je hotela s tako priobčitvijo zanesti razdor med stavkarje, kar se ji pa seveda ni posrečilo. V nedeljo je bil obdržan velik shod stavkarjev, na katerega so slovenski stavkarji prihiteli ogorčeni in se zgražali nad šmokavzarjem, ki jih je hotel ameriški javnosti prikazati kot stavkokaski narod.

Shod je bil dobro obiskan. Na shodu se je tudi pokazalo, kako kompanija laže o produkciji, kajti vseh stavkokazev s predelavci, priganjati in pisarniški močni vred je komaj tri sto, na stavki je pa okoli osemstajsto delavcev. Kompanija ima ravno toliko stavkokazev, da lahko pali premog in proizvede prav malo najbolj debele žice, o kateri se najbrž kasneje dožene, ko prične izdelovati fino žico, da ne spada drugam kot med staro železo.

Fitzpatrick o stavkovnem položaju.

Chicago, Ill. — Radovedni časnikiški poročevalci so zopet silili v Fitzpatricka, da izvedo iz njegovih ust, kako sodi o stavkovnem položaju. Tem radovednešem je Fitzpatrick, predsednik organizacijskega odbora jeklarskih delavcev, odgovoril:

"Tri sto tisoč jeklarskih delavcev je v tem boju, ki se ne bodo vrnili na delo, dokler ne bo jeklarska industrija bankrotirala in mr. Gary posmeričenjen."

"Stavkali bodo, dokler ne bo jeklarski trust bankrotiral in delavci bodo obratovali sami jeklarne. V tem boju ostanejo do konca."

"So pač sapa pravilice, da se delavci vračajo v jeklarne. Delavci so še vedno odločni v tem boju

in ostanejo, dokler ne zmagaajo. V jeklarnah ne producirajo jekla, ampak producirajo veliko dima."

Casnikiški poročevalci so hoteli na vsak način izvedeti, na kakšen način bodo delavci prevzeli jeklarne in neki časnikiar je rekel: "Kako bodo ti tujezemci obratovali jeklarne?" Fitzpatrick je pa odgovoril: "Obratovali jih bodo all right, kadar bankrotira jeklarski trust."

Dalje je povedal časnikiarjem, da je veliko delavcev dobila delo v drugih industrijah, drugi delavci, ki imajo priliko odpotovati v Evropo, se pa vračajo domov.

Čikaska delavska federacija je podzvala korake za splošno protestno stavko.

Chicago, Ill. — Čikaska delavska federacija se je na svoji seji pečala z vprašanjem splošne delavske protestne stavke, da se s splošno stavko protestira proti protipostavnemu postavitvju. Najprej protestirajo s splošno stavko železničarji, če ta pratest ne pomaga, se pozovejo na stavko vsi strokovno organizirani delavci.

Vsi govorniki so kritizirali vlado, toda izjavili so, da jo ne kritizirajo kot instrument, ampak da kritizirajo posamezne osebe, ki vodijo vlado. Nekateri govorniki so povdarjali, da ima Wall Street prevelik vpliv.

Fitzpatrick je poročal tudi o jeklarski stavki v Garyju in je dejal, da obratuje jeklarne le do dvajset odstotkov. Stavka ni izgubljena in jeklarski magnati naj si nikar ne domisljajo, da bodo jeklarske stavkarje prisilili s lakoto, da se vrnejo na delo, kajti za jeklarskimi delavci sda stoji vse strokovno organizirano delavstvo, ki bo stavkarji podpiralo, dokler Gary ne odneha in ne prizna zahtev, radi katerih so je klarski delavci zastavkali.

Ebert je dobil Viljemovo imetje.

Berlin. — Zadnje dni je bila preseljena oprema iz privatne jahte bivšega kajzerja v palačo, katero je vlada kupila za predsednika nemške republike. Oprema je bila pripeljana na kitih železniških vagonih in med drugimi rečmi vsebuje 68 zabojev raznih prtov in srebrnega ter porcelanastega posodja.

POTREBUJEMO
MLADENICE,

nad 16 let stare.

Mi potrebujemo mladenice za delo pri raznem blagu, uradne oddelke in za različna dela. Se ne zahteva posebne skušnje. Dobri prostori in prilika za napredek za delavne mladenice.

SEARS, ROEBUCK and Co.

Delavne ure od 8 do 4.45.

Ob soboto dopoldne.

Homan Ave., Arthington St.

DELAUCE,
DVOKOLNICAARJE,
SEKLAŠČARJE,
ZAVIJALCE.

Stalno delo, dobra plača. Ugodna prilika za napredek.

SEARS, ROEBUCK and Co.

Delavne ure od 8 do 4.45.

Ob soboto dopoldne.

Homan Ave., Arthington St.

Chicago.

SEARS, ROEBUCK and Co.

Delavne ure od 8 do 4.45.

Ob soboto dopoldne.

Homan Ave., Arthington St.

Chicago.

SEARS, ROEBUCK and Co.

Delavne ure od 8 do 4.45.

Ob soboto dopoldne.

Homan Ave., Arthington St.

Chicago.

POTREBUJEMO

DEKLETA in ŽENE

ZA DELO V URADIH

PRI RAZPOSILJANJU BLAGA

in

V RAZNIH DRUGIH

ODDELKIH.

SE NE ZAHTEVA POSEBNE

SKUŠNJE.

POMOČNICE ZA RAZNA DELA

Znate dobro računati?

Znate hitro pisati?

Znate pisati na pisalnem stroju?

Znate kopirati, ste li pri volji raznašati pisma in narodne listine v razne urade?

Mi vam damo stalno delo, dobro plačo in priliko za napredek.

Potrebujemo moči pri razposiljanju blaga.

Močne, točne, izobražene dekleta in žene za zavijanje, pakiranje, tehtanje in prebiranje zavojev in ekspresnih naročil.

Potrebujemo razne moči pri blagu.

Dekleta in žene, nad 16 let stare, za zlaganje, pretevanje, pregledavanje pakiranja poštnih in drugih naročil v oddelku, pošiljanja blaga.

Zelo ugodna prilika za napredek.

SEARS, ROEBUCK and Co.

Delavne ure od 8 do 4.45.

Ob soboto dopoldne.

Homan Ave., Arthington St.

Chicago.

Potrebujemo

MLADENICE in MLADJE MOŽE

za oddelke pri

razposiljanju raznega blaga.

Potrebujemo vas za delo pri razposiljanju raznega blaga, za zavijanje, pakiranje, in odrajanje naročenega blaga za naše oddelke.

Za tehtanje poštnih paketov, zavijakov, naročil itd.

Dobra začetna plača, zelo ugodna prilika za napredek.

Stalno delo.

SEARS, ROEBUCK and Co.

Delavne ure od 8 do 4.45.

Ob soboto dopoldne.

Homan Ave., Arthington St.

Chicago.

POTREBUJEMO

DELAUCE

pri gradnji poslopja za delo pri

STONE & WEBSTER

WHITMAN & BARNES PLANT

1000 W. 129th St. Chicago.

POTREBUJEMO

ZIDARJE

za delo pri

STONE & WEBSTER

WHITMAN & BARNES PLANT

1000 West 129th St. Chicago.

NEW YORK, N. Y.

Rojaki, ki nameravate potovati v staro domovino, predno se podate na pot proti New Yorku, si premislite, kdo naj bo vaš zastopnik, ako niste sami zmožni vse vrediti. Nekateri trdijo, se preveč oiahe celo za sprejem in se drže, da jim je prav malo ali nič za vas, ko ste dospeli v to veliko mesto. Prav lahko rečeno, da stara tritka na katero se večinoma največ naših ljudi obrača v takem slučaju, to je Frank Sakser, nas ni prav nič prijazno sprejela in valed tega smo se podali k drugi slovenski zastopni družbi, kjer smo bili vse prijaznejše postreženi in sprejeti. Zbiral je menda parnike po svoji mesto po naši volji, kar pa nam ni bilo prav nič všeč, ni se oziral, kdo je prvi prišel sem in kdo največ časa čaka tukaj. Med tem, ko se je naš zastopnik nova slovenske družbe zavzel za nas in nam prekrbel točno parnik, ne oziraje se, kdo je boljši ali kdo je bil prvi ali zadnji. Sicer to je menda največ pripisati uradnikom pri prvi omenjeni družbi, Mr. Bugar nas je celo kinfal. Verjemite nam, da to je gola resnica, ker mi smo vati sorojaki in trpini, ki smo morali trdno paziti in hraniti, da smo prislužili par centov, da se lahko vrnemo v domovino. Sedaj pa se enkrat pozdravimo vse rojake srom Združenih držav, posebno pa one, ki so nas spremlili na kolo-dvor pred ohodom. Frank Kozelj, John Grams, Frank Pirnar in John Barbič. Na svidenje na onkraj oceana (Adv.)

POTREBUJEMO DELAVCE za delo v KEMIČNI tovarni, pri oglinu in acetatu apna. Oglasite se: KEYSTONE WOOD PRODUCTS COMPANY, First National Bank Bldg. OLEAN, New York.

DEKLETA v starosti od 16 do 30 let potrebujemo. Mi imamo stalno delo za vas v naših 8 tovarnah za čevlje, posebno za one, ki se lepe priučiti dela te stroke. Mi vam jamčimo po \$13.00 na teden, dokler se uide.

OGLASITE SE v ponedeljek ali v torek pripravljene za delo pri ASSOCIATED SHOE MFRS. OF CHICAGO, 817 N. Ashland Ave., blizu Chicago, Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO Mladence nad 16 let stare za delo pri sponzorskih instrumentih.

UNITED DENTAL CO. 4824-26 W. 25th St., Chicago, Ill.

Farma nagradaj v državi New York.

160 akrov, hiša v dobrem stanju, Stala za 10 glav živine, tekoča voda v hiši, samo eno miljo od glavne tlakane ceste, ki polje iz Buffalo čez Binghamton direktno v mesto New York. Farma ima lepo lego, in precej sadnega drevja, samo 3 milje od železniške postaje, in mlekarne, na farmi je 6 glav živine, 2 konja, 2 teleti, 2 prašiča, 40 glav kokoši, 50 bučlov ova, 50 bučlov ajde, in nekoliko krompirja, stroj za mlaiti, stroj za šet lito, stroj za kositi, in vse drugo orodje ki ga je vresnici vake vrste. Lastnik je 75 let star in živi na tej farmi že 34 let in brez otrok, proda vse skupaj za \$4000, takoj se plača \$1200, in drugo po \$100, na leto in ohrasti po \$50, toraj kateri prvi pride tisti bo dobil farmo, ako pa ni tako vse vresnici kot jest pišem, kom jaz dotičnemu stroške plačal. Rojaki poslušajte se te prilike.

The Zurich Farm Agency East Worcester, N. Y.

ZELITE POTOVATI DOMOV?

Co se imate potovati domov ali ne, pišite ali na priložni v priložni listu in bomo vam pomagali.

EMIL KISS, 123 Second Ave., cor. 8th St., N. Y.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2827-29 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESEK.

PREDSEDNIK: Vincens Cuhner, 2827-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PODPREDSEDNIK: Anton Hrut, Box 140, Caneburg, Pa.

TAJNIK: JIMM VEDERBA, 2706 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

TAJNIK: BOLNISEGA ODESEK: Paul Berger, 2827-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

TAJNIK: ANTON J. TROBEN, Box 1, Choro, Ill.

UPRAVNI ODESEK: FINE GEDNA, 2827-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POROTN ODESEK.

John Ambrosi, predsednik, Box 351, Caneburg, Pa.

John Ambrosi, 408 Hay St., Springfield, Ill.

Martin Ambrosi, Box 275, Burlington, Ohio.

Joe Ambrosi, Box 432, Smithton, Pa.

Frank Ambrosi, State Prisoner Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNISEKI ODESEK.

GEREDNJE ODESEK: Paul Berger, predsednik, 2827-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZROČNJE ODESEK: Rudolf Blodich, Box 426, Bridgeville, Pa.

Anton Blodich, Box 75, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO ODESEK: Anton Buler, Box 104, Grand, Kansas, na jugozapad.

Los Kador, Box 248, Gilbert, Minn., na severozapad.

Nadporni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 18617 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio.

John Ambrosi, 418 Flores St., Ercloth, Minn.

Joe Kador, 1907, E. 7th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincens Cuhner, John Ambrosi in Matt Petrovič.

EDUKATIVNI ODESEK.

PREDSEDNIK: Frank Alad, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trost, Box 161, Lawrence, Pa.

John Dym, 245 Engelwood, Detroit, Mich.

Joe Smith, 1101 E. 22. St., Cleveland, Ohio.

Harry Uebert, 1864 So. Beale Ave., Chicago, Ill.

VZROČNJE ODESEK: Dr. F. J. Kern, 898 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOŠTINSKI ODESEK: "PROSVETA" John Zverevich.

POZORI: — Vsi člani morajo prispevati in sicer: ki so člani gl. izvrševalnega odbora in sponzorskega odbora, naj se prijavijo na naslov: John Ambrosi, 2827-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo Paul Bergerju, najhku lokalnega odbora v gl. mestu.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo na gl. izvrševalnega odbora na naj poljejo M. Petroviča, predsednika izvrševalnega odbora, 18617 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo na gl. izvrševalnega odbora na naj poljejo John Ambrosi, Box 351, Caneburg, Pa.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo na gl. izvrševalnega odbora na naj poljejo Vincens Cuhner, 2827-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo na gl. izvrševalnega odbora na naj poljejo John Ambrosi, Box 351, Caneburg, Pa.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo na gl. izvrševalnega odbora na naj poljejo John Ambrosi, Box 351, Caneburg, Pa.

Vsi člani lokalnih odborov naj se prijavijo na gl. izvrševalnega odbora na naj poljejo John Ambrosi, Box 351, Caneburg, Pa.

Prazniki se bližajo!

Ob tem času navadno vsaka slovenska družina vstavi venčilo. Vsi sorojaki doma v starom kraju niso mogli tega venčila do sed 4 leta, da pa njim napravijo to venčilo, pošljite njim vaš nekaj denarja, to se želi!

NAJHITREJŠE, ZANESLJIVEJE IN NAJČERNEJŠE

a tem, da odpošljete preko nas vaš denar, venčilo dragim v staro domovino. Sicer pa tega ne odlašajte, ako želijo, da to sprejemo na hitrejšo in varnejšo prazniko, ker polita je vedaj zelo običajna in stika s starim krajem se zelo očiščeno.

Zapomnite si, da še največ vsojla na prazniko napravite enojcem v domovini ako jim pošljete denar.

Ako bodo šli kaj vaš pojasnila o našem podjetju in poslovanju, naj se obrne do nas za pojasnila in online, katere drugjeveljo pošljemo vsakemu brezplačno na njihovo željo. Pišite na:

John Nemeth State Bank
107 Second Ave., cor. 3rd St., NEW YORK CITY

NEW YORK

JE SREDIŠČE SVETOVNEGA PROMETA V VSEH OZIRIH.

Denarna posiljstva — Potovanje v stari kraj — Svoje in prijatelje povabi in domovino sem — van to se izvrši najhitrejšo in najzanesljivejšo v velikem New Yorku a poslovanjem v vseh znane, nad DVAJSET let obstoječe tar stali našim rojakom prikljubljeno

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE
EMIL KISS

Ta trdila pošljite denar zanesljivo, hitro in po najnižji ceni, katere vse parokradne družbe, lastavja mnilice (BANKS) na vse zanesljive denarne svode strogo varujejo denarno vlogo, jih obratuje od davca vnapre in plačajo vlogo brez odgovora

Ta trdila Vam daje GARANCIJO na vse poslovanje.

Co kaj potrebujete, NE poskušajte drugje, temveč vsojla vstopite te trdila na pojasnila, katere dobite brezplačno. Pišite ali pridite osebno na:

EMIL KISS,
123 SECOND AVE., cor. 8th St., NEW YORK, N. Y.

Vstanovljena 1868.

Phone Orchard 4230.

Pod nadzorstvom državnega banknega oddelka.

NAPEDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njimi, mi pošljite, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imamo vse za vsakdanje potrebščine po superi ceni.

ANTON KORNIC,
Harrisburg, Pa.

NAROČNIKOM V POJARNILO.

Ze oglaš se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo do njih nobene odgovornosti. Vsek, kdor kaj kupi is oglasov in če mi ni všeč, naj sam sebi pripiše. Vse ogledovnosti in posledice naj nosi vsak sam. Upravištvio lista.

Inozemstvo.

D'Annunzio se je vrnil s "zmago-vitega" pohoda.

London, 17. nov. — Najnovejša poročila z Reke se glasi, da so d'Annunzijevo vstaki zasedli vse obrežje Dalmacije doli do Dubrovnika. D'Annunzio je dobil na svojo stran nadaljne štiri bojne ladje italijanske mornarice. Admiral Millo je tudi stopil na njegovo stran. Millo je sporočil Nitiju v Rim, da niti eden italijanski vojak ne bo zapustil ozemlja, ki je po londonskem paktu pri-sojeno Italiji. Nitti je odgovoril: "Strinjam se z vami, ali obžalujem vaše početje."

Rim, 17. nov. — Iz Trsta javlja-jo, da se je Gabriel d'Annunzio vrnil na Reko s svoje ekspedicije v Dalmaciji. Z Reke poročajo, da je imel d'Annunzio več bojnih la-dij, med katerimi je drednata Dante Alighieri in rušilka Mira-bello in Abe. Njegova ekspedicija je dosegla Split. Podrobnosti se niso znane. Iz Trsta poročajo, da ni bilo tam nobenega navdušenja za novo d'Annunzijevo eksplo-itiranje.

Washington, D. C. — Državni departament je izvedel, da je d'Annunzio okupiral Zader in po-tem se je vrnil v nedeljo na Reko, kjer je bil sprejet z velikimi de-monstracijami. Ob povratku je d'Annunzio izjavil, da zdaj bo okupiral še druga jugoslovanska ozemlja in med temi tudi del Istre. Njegova ekspedicija v Za-der je obstala iz devetih bojnih la-dij. V Zadru je pustil 300 ardi-tov.

Belgrad, 15. nov. — Nepotrjeno poročilo iz Splita se glasi, da so čete d'Annunzija zasedle Zader. Podadmiral Millo, ki je poveljeval vladni italijanski posadki v Zadru, je dejal pozneje, da ni mogel preprečiti okupacije.

Avstrija pred novo revolucijo?

Bern, Švica. — Tukaj poročajo, da je nova politična in gospo-darska kriza v Avstriji neizogot-na. Dunajska vlada je preslabla, da bi odvrnila katastrofo in re-publika je v nevarnosti. Mnogo političnih strank se je izreklo za združitve z Nemčijo. Avstrijska armada ne bo preprečila nove re-volucije, kajti vsi stari častniki so bili sistematično odslovljeni in na-domeščeni s socialisti.

"Smrtni udarec za ligo narodov."

Pariz. — "La Lanterne", radi-kalni socialistični list, ki izhaja kljub stavki tiskarjev, piše, da pridrček 10. člena v ustavi-lige, kot ga je sprejel ameriški senat, pomeni smrtni udarec za ligo na-rodov.

Angleški reporter interniran v sovjetski Rusiji.

London. — Iz Moskve poročajo, da je ljudsko sodišče v sovjetski republiki obsodilo angleškega časnikarskega poročevalca H. V. Keelinga na interniranje, dokler ne bo končana vojna z imperialistično Anglijo. Keeling je bil ob-tožen, da je prekoračil mejo brez dovoljenja sovjetskimi oblastmi in da je hotel podkupiti stražo.

Ruska plesalka hvali Lenina.

Pariz. — Eva Karsavina, glasovi-ta ruska plesalka, ki se je pravkar vrnila iz Moskve, kjer je bila eno leto, pravi, da je imela tam izvrstno zabavo. Rekla je: "Z Le-ninom sem večkrat govorila. Dober človek, zelo izobražen in po-štenjak od nog do glave, toda ljudje ga ne razumejo. Ruska ope-ra je zdaj lastnina sovjetske vlade in pevel imajo plačo od vlade kakor vojak. Vstopnina je prosta in najboljši sedeži v gledališčih so rezervirani za delavce, ki zelo ljubijo opero. Ves čas, ko sem bila v Moskvi, nisem nikdar ališala, da bi bila katere ženska insultira-na." — Karsavina je na potu v Združene države, kjer ima pogodbo za dve leti kot operna baletka.

Hefferich kaznovan, ker ni odgo-voril na vprašanje socialiste.

Berlin. — Dr. Karl Hefferich, bivši podkancelar v Nemčiji, je bil zadnjo soboto kaznovan z glo-bo 300 mark, ker ni hotel odgo-voriti na vprašanje, katere mu je za-stavil Cohen, neodvisni socialist, pred komisijo, ki preiskuje odgo-vornost za vojno. Hefferich je bil poklican, da pove, kaj mu je zna-no o delovanju kaiserjeve vlade tekom vojne. Cohen je v imenu komisije ispraveval Heffericha, toa zadnji je dejal, da ni sile na svetu, ki bi ga prišilila, da bi od-

govarjal na vprašanja Cohena, kateri je po njegovem mnenju prejel denar od ruskih boljševikov in vodil revolucionarno propagando v nemški armadi, vlad česar je bila Nemčija pora-žena. Ko je komisija izrekla on-sodbo, je Hefferich naštel 300 mark na mizo in trdovratno mol-čal.

Vprašanje Galicije.

Pariz. — Vrhovni zavezniški svet je sklenil prepustiti Galicijo Poljski samo začasno in liga narodov naj pozneje odloči, kdaj se naj vrši plebiscit. Zavezniki pri-znavajo, da je definitivna rešitev Galicije nemogoča, dokler se ne uredi zadeve v Rusiji.

Bolgarska podpiše mir.

Pariz. — Bolgarski ministriki predsednik Stambulinski je prišel v Pariz z namenom, da podpiše mirovno pogodbo.

Pretep v argentinski zbornici.

Buenos Aires, Arg. — Seje pa-rlamenta, ki je bil sklican k izred-nemu zasedanju 4. novembra, so zelo burne. Pred par dnevi je bil pretep med poslanci in gledalec so med kravalom metali razne pred-mete z galerij na zborovalce. Končno je policija pometala gle-dalce na ulico. Konservativci so predložili, da zbornica obtoži predsednika Irigoyena kršenja ustave, ker je na svojo pest odstavi-lil governorja in druge uradnike v dveh provincijah. Predlog je iz-razil vroče debate in pretep.

TATOVNI NA BALKANU.

Pod gornjim naslovom piše so-cialistični "The New York Call" sledeče:

Teško je kasledovati gosto mre-žo namenov in interesov, ki tvore zavezniški imperializem, ampak jasno je, da se interesi tako kri-žajo in drgnejo drug ob drugega, da je teško upati, da bi zaprta delavnica, ki se imenuje Liga na-rodov, obstala dolgo časa. Razni člani lige so pripravljeni skehati drug proti drugemu kajti o slogi med njimi ni govora.

Rebeljon v Albaniji je nekoli-ko posvetil v pajčevino kapitalističnih, sovinskičnih, imperialističnih; nacionalističnih in jun-kerskih interesov. Angleški kapitan Sherwood, ki je pred krat-kem govoril v New Yorku, je de-jal, da Francija intrigira na Bal-kanu proti 'postavnim interesom' Italije in da je ona zakrivila re-volto v Albaniji.

Sherwood je rekel

"Jugoslavija je Frankenstein med državami, umetni mon-strum, ki ga je ustvarila Francija za protitež narurni supremaciji Italije na Jadranu. Armada te male, parazitske države je orodje francoskega imperializma. Vsta-ja v Albaniji ni delo Albancev, temveč pustolovec iz vseh krajev Evrope, katere je francoski denar organiziral v rebelne ban-de. Jugoslovanski vojaki si na-taknejo na glave bele kape alban-skih hrabrovcev, imenujejo se Al-bande in pode Italijane iz dežele. Država, ki je bila prej Srbija, je danes golo orodje pariške borze. Poleg Jugoslovancev so Francozi najeli tudi Kitajce in Senegalec za pobijanje Italijanov. Grška, druga zaveznica Francije, dobi južno Albanijo, katero jim je bil obljubil kaiser kot plačilo za nevtralnost. Zavezniki danes iz-polnjujejo kaiserjeve obljube — na škodo Italije in Albanije."

Res zelo nečedna povest je to. Prava brozga. Francozi imperia-listi najmejo Jugoslovane in ko-lonijalce za svojo uspešno igro na Balkanu. Val morajo slušati pariškim bankirjem, ki dominirajo francosko vlado. Italija, to je italijanski imperialisti, se narav-no kremžijo, ko vidijo, kaj počne-nja njihove "zaveznice" v Alba-niji; na drugi strani pa Italija po-medičuje "noreu" d'Annunziju, ki je pobasal Reko. Na vse to pa s visokega gleda britiški imperia-lizem, ki je tako podkovan s ple-nom na vseh krajih sveta, da se ne zmeni dosti za prepri malih ta-tov, ki se kavajo za Balkan. Al-banija je majhna kost. Naj se tr-gajo zanjo mali tatlički. Britiški imperializem gleda na večje ko-sti.

Vse to kavajanje za "postavne zahteve" med člani avste lige do-kazuje, da je liga na slabih no-gah. Imperialisti imajo prevel arhebe člani, da bi dolgo časa pi-li pri eni mizi. In tako bomo doš-

veli v bližnji bodočnosti, da bo-dne velike imperialistične države s svojimi malimi vazalkami po-gnale sveto alianco v zrak.

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

Jugoslavija poplavljen s ponare-jenimi kronskimi bankovci.

Belgrad, 11. nov. — (Inform-biro SHS. v Washingtonu.) — Ju-goslavija je poplavljen s ponare-jenimi bankovci avstro-ogrsk-e banke po 200, 25, 2 in eno krono. Dalje je ponarejenih veliko števi-lo avstrijskih bankovcev po tisoč kron, ki so žigosani z jugoslovans-kimi pečati. Poznajo se lahko po mnogih napakah v pečatu, kot n. pr. "kotlarska" namesto "kotar-ska oblast", dalje "Sisek" namesto "Slak", "Varaždin" namesto "Varaždin".

Iz Zagreba poročajo, da je iz Milana v Italiji eksportiranih sko-zi Trst in Reko ogromno število avstro-ogrskih tisočkronskih ban-kovcev, ki se tudi lahko poznajo po raznih napakah v ponarejenem pečatu. Jugoslovanske oblasti so naravno storile vse korake, da se onemogoči goljufanje našega ljud-stva s tem nečrednim papirjem. Velika množina ponarejenih pa-pirnatih kron je poslanih v Ame-riko. Ameriški rojaki se naj ču-vajo in naj ne kupijo niti ene kro-ne.

Podriavljenje gledališč. Beo-grad, 1. Ministrski svet je sklenil, da se bodo gledališča v Splitu, Osijeku, Sarajevu, v Novem Sadu in Skoplju proglasila za provin-cijalna in so dotirana z letno pod-poro 100.000 kron. Letno podpo-ro 20.000 kron dobe vsa mestna gledališča, med njimi tudi gle-dališče v Mariboru in Varaždinu.

POTREBUJEMO

delavce za razkladanje lesa. Pri-dite pripravljeni za delo ob 7. u-ri jutraj. Plača vsak dan.
V. LORD and BUSHNELL CO.
2424 So. Laflin Ave., Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA

kje se nahaja moj brat Frank Berger (v Ameriki živi pod imenom Frank Belgier.) Pred 12 leti nahajal se je v Collinwood, O. Star je 45 let, in oženjen ima tu-di kratki vid. Sporočiti mu imam zelo važne stvari iz stare domovine. Ako kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani za kar dam \$2.00 za stroške, ako bo sam šil ta oglas naj se mi prijavi na moj naslov. Ljubo ga sestra Roma-na Berger, 2836 So. Karlov Ave., Chicago, Ill.

KUPIL BI RAD

izvrstno in dobro HARMONIKO. Vse ponudbe naj se pošljejo pis-meno v slovenskem ali hrvaškem jeziku na moj naslov:

Mr. ALEXANDER BEKER,
P. O. West Willington, Conn.

DEKLETA IN ŽENE

za lahko delo. Izbirati semena.
- Dobra plača. Pri:
LEONARD SEED CO.
228 West Kinzie St., Chicago, Ill.

NE MENJUJTE

svoj denar, dokler nimate po-jasnja glade parobrodskih list-kov, denarnih polijatev, menije in hranjenja denarja od

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
New York, N. Y.

V ODGOVOR PROHIBICIJI

KUHAJ SAM DOMA! Iz našo-ga izvrstnega Malta in hmelja na-pravi lahko vsak sam dobro pivo, katero vas osveži in okrepča kot v starih časih. 10 galon pijače za \$2.50. Pišite še danes, dokler še la-hko polijemo po pošti vas potreb-na navodila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročih damo popust.
Frank Ogler, 6401 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich
Candy Store, 15617 Waterloo Rd.,
Collinwood, Ohio.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Izplati H. Sienkiewicza. Poslovenil Podrevski.

(Mednarodni)

Komaj se je Volodijevski po kavanski bitki vrnil v Ponevež, je slišal novice, da je hetman ugonobil polka Mirskega in Stankoviča. Oddelek, ki je ostal, je bil nasilno priklopljen Radzivilovi vojski, drugi pa so bili razpršeni na vse štiri ve-trove. Oni, ki so odnesli pete, so se potikali, bo-disi posamezno, ali v malih četah po vaseh, ali po gozdovih, in niso znali, kam naj bi se skrili pred maščevanjem in prognanstvom.

Vaak dan so dohajali begunci k oddelku Vo-lodijevskega, množili njegovo moč in prinašali ob-nem najrazličnejše novice. Najvažnejša imed vseh je bila ona o vstaji litevskih polkov, ki so se nahajali na Podlesju, v Belostoku in Tikotinu. Ko je ruska vojska zajela Vilno, bi imeli ti polki braniti sovražniku nadaljne prodiranje v deželo. To-da, ko so izvedeli o izdajstvu hetmanovem, so os-novali zvezo, kateri sta stala na čelu dva polkov-nika Horodkovič in Jakob Kmitič, stričnik najlj-utejšega Radzivilovega pomagača Andreja.

Ime poslednjega so vsi izgovarjali s prezira-njem. On je namreč razbil polka Stankoviča in Mirskega; on je dal brez usmiljenja postreliti nje-te tovariše. Hetman mu je slepo zaupal in v po-slednjem času ga je poslal proti polku Nevjarov-skega, kateri ni hotel slediti svojemu polkovniku in odrekel pokorščino hetmanu.

Poslednje poročilo je slišal Volodijevski z ve-liko pozornostjo, na kar se je obrnil k tovarišem.

"Kaj bi rekli, gospodje, ko bi mi, mesto k vojvodi viteškemu v Bihovu, odrihili na Podlesje s polkom, ki so stopili v zvezo?"

"Tudi jaz sem že hotel isto svetovati," reče Zagloba. "Prvič bomo bližje domovini, drugič pa nam bo prijetnejše med domačini."

"Slišal sem, da je kralj zapovedal, da naj se vrnejo nekateri polki iz Ukrajine na bregove Vi-sle, da se upro Švedom," reče Jan Skretuski. "Če to res, pa lahko dospemo skupaj z davnimi to-variši, mesto da bi se klatili iz kraja v kraj..."

"A kdo bo zapovedoval tem polkom? ... Ni-ste li čuli gospodje?"

"Pravijo, da kraljev taboriščnik," odvrne Volodijevski. "Toda to ljudje samo tako ugib-ljejo, kajti zanesljivih novice še ni."

Camel

CAMELE, ki so strokovnjaška zmes izbranega turškega in izbranega domačega tobaka, od-govarjajo katerikoli želji po ci-garetah. Ta smes vam bo bolj ugajala kot katerikoli tobak ene vrste!

Ce ljubite cigareto, ki ne pušča nobenega neprijetnega pookusa ali neprejetnega duha po cigaretah, kadite Camele! Ce hrepenite po bogati, nežnomili cigareti, ki ima tako cigaretno obliko kot si jo želite, kadite Camele. Ko boste pokusili, boste prepričani, da so Camel cigarete edine ci-garete, katere ste kdaj kadili, in da so napravljene za vaš okus! Primerjajte kakovost in zadovoljivost, ki vam dajo Camele s katerokoli cigareto na svetu katerokoli cene.

R. J. REYNOLDS TOBACCO COMPANY,
WINSTON-SALEM, N. C.

Cigarettes

Domača pijača
HOP'S-MALT
Zelo okusno za piti.

Naliti sestavljeno in pripravljeno po izumljenih načelih in se pripravijo na domačo pijačo. Ima dosti pene in pravi okus jamecne sadovoljstva. Dovolj na 6 galon pijače za vas polja na prejem svote \$1.00, dovolj za 20 galon po svoti \$2.50-va navodila, kako pripraviti se pošljite z blagom. Pošljite in se prepričate. Omen-ja: NE RABITE KVAŠA. TO JE PROTI KAZNITO. Kajne s raz-ličnimi navodili za izdelovanje pija-če pošljemo za \$1.00. ...

INTERSTATE DISTRIBUTORS
27 East Grand River Avenue,
DETROIT, MICH.

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI STOJI POD STALNO DRŽAVNO KONTROLO.
RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO.
PRODAJA VOZNE LISTE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI.
IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU.
Ki šole potujejo v stare domovine, ki šole pošiljati denar ali kateri imajo opraviti katerokoli zadevo v stari domovini, naj se obrnejo na naše banko, ki daki vročim ročajem za pravo 2 let v poplačano za-veljavo, pošlamo in skrbimo.
VSESTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA doli vsakega tabaj v katerikoli jezik.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
141 Washington Street
New York, N. Y.